

Socialudvalget
SOU alm. del - Bilag 149
Offentligt

Folketingets Socialudvalg

MOU 149
6 JAN. 2006
D.a.
Den Centrale Indlævering

Dato: - 6 JAN. 2006

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

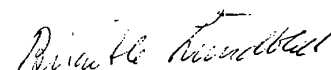
Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

EHO/ J.nr. 649-1298

**Fremsendelse til Folketingets Socialudvalg – i 40 eksemplarer – pjecen
”Et medlem som alle andre”.**

Hermed fremsendes til orientering pjecen ”Et medlem som alle andre”. I
pjecen gives gode råd om, hvordan vilkårene for mennesker med handicap
kan gøres bedre i foreningslivet.

Eva Kjer Hansen

/Birgitte Lundblad

ET MEDLEM SOM ALLE ANDRE

**Kan handicappede
være med i jeres forening?
Hvad kan I gøre og hvordan?**

Der skal to til et møde

Mennesker med handicap er sjældent medlemmer af foreningerne. Det er der mange årsager til. Men hvis handicappede skal have muligheden, må både foreninger og handicappede gøre en indsats

Kan handicappede blive medlemmer i jeres forening? Der er ikke ret mange, der umiddelbart vil svare nej til det spørgsmål. Alligevel er der alt for få mennesker med handicap, der er med i det almindelige foreningsliv: i en idrætsforening, i en lokal partiforening, i en kunstforening osv.

Vi er ikke vant til at se handicappede som medlemmer i de almindelige foreninger. Foreningerne gør sjældent ret meget for at få medlemmer med handicap. Og handicappede søger kun sjældent det almindelige foreningsliv, når de ønsker at dyrke en interesse, få motion osv.

Og det er sådan set trist – både for mennesker med handicap og for foreningerne. Men hvad kan I gøre i jeres forening for at gøre mulighederne for handicappede bedre?

Det er altid godt at starte med sig selv. Og et første skridt skal måske være at skubbe til egne fordomme. Det handler om at se personen frem for handicapet.

Der er flere ting, der kan gøre det svært for handicappede, hvis de vil være med i en forening. For nogle er den fysiske tilgængelighed det største problem – fx muligheden for at komme frem i en kørestol. For andre kan det største problem være at blive accepteret på lige fod med andre medlemmer – fx fordi man ser anderledes ud end de fleste eller taler på en anden måde.

Denne pjeces giver inspiration til, hvordan I kan gøre mulighederne for handicappede bedre i jeres forening. For det meste er det ikke så meget, der skal til.

Da Linda kom forbi

Linda er 57 år og bor i en lille by i Sønderjylland. I byen er der et bofællesskab for udviklingshæmmede, men det er ikke noget, man lægger ret meget mærke til. I lang tid levede byen sit liv, mens beboerne i bofællesskabet levede deres. Og sådan ville det måske stadig være, hvis ikke Linda havde fået en ide

Linda er aktiv i den lokale gymnastikforening. Hun går selv til motionsgymnastik på 45+ holdet. Derudover er hun instruktør for to gymnastikhold. Et mor-barn hold og et hold for forældre.

For 3 år siden var Linda i Brugsen. Der mødte hun nogle af beboerne fra bofællesskabet og snakkede lidt med en af dem. Han syntes ikke, at der var ret meget at lave i den lille by. Det overraskede Linda, for der er mange foreninger i byen – og hun synes selv, at hun har masser at tage sig til. Linda tog en snak med gymnastikforeningens bestyrelse og tog så kontakt til beboerne i bofællesskabet. Hun spurgte, om de havde lyst til at gå til gymnastik – hun ville gerne være instruktør for deres hold.

Og der var stor interesse. Ikke bare fra beboerne i den lille bys bofællesskab, men også fra beboere i bofællesskaber i nabobyen.

Den første sæson var der 18 med på holdet, og året efter 21. Deltagerne synes, det er rart at være en del af gymnastikforeningen, og det er en stor udfordring at lave opvisning hvert forår. Opvisningen er også det sted, hvor hele foreningen mødes og hygger sig. Og nu er holdet med udviklingshæmmede også med her.

Byd velkommen

Vil I opfordre en spastiker eller en udviklingshæmmet til at gå med i jeres forening? Eller vil I holde jer tilbage?

En af de mest almindelige måder at få nye medlemmer på er ved at spørge andre, om de vil med i foreningen. Men "almindelige" foreningsmedlemmer og mennesker med handicap møder ikke hinanden ofte nok i hverdagen. Derfor skal der noget andet til.

- **Skriv i lokalbladet eller i ugeavisen at I gerne vil have medlemmer med handicap**
- **Skriv at I er åbne for handicappede – på jeres hjemmeside, i jeres blad, pjecer og hæfter osv.**
- **Hold en åben aften hvor I målrettet inviterer handicappede**
- **Tag kontakt til handicaporganisationerne i jeres kommune**
- **Tal med handicaprådet om hvad I kan tilbyde, og hvad I forudsætter**
- **Send brev til botilbud, beskyttede boliger eller aktivitetstilbud for handicappede – eller besøg dem.**

Ramper er ikke nok

En skytteforening havde besluttet sig for at bygge et nyt skyttehus. Der var enighed om, at det nye hus skulle være tilgængeligt, så mennesker med handicap også kunne få mulighed for at skyde og være med i foreningen

Foreningen søgte midler til nye hus og fik blandt andet midler fra Lokale- og Anlægsfonden. Og projektet blev til virkelighed.

Da huset stod færdigt, kom der ikke nogen handicappede for at være med. Det undrede og ærgrede nogle af medlemmerne sig over. For alt var klart: ramper, toiletter, brede døre osv. Men skytteforeningen havde ikke inviteret handicappede til at deltage, og de kom ikke af sig selv.

En dag fik et af medlemmerne en ide. Han ville invitere en gruppe handicappede til at komme med i foreningen. Som sagt, så gjort. En aften var der ud over medlemmerne også 5 handicappede fra lokalområdet. Desværre

oplevede manden med den gode ide, at de øvrige medlemmer af foreningen vendte ryggen til. De var utrygge og mente ikke, at man kunne have medlemmer, der var mere larmende, og som var spastiske.

Resultatet blev, at der blev oprettet et handicaphold, som kunne benytte klubhuset, når det var ledigt. De handicappede er nu med i foreningen, men med deres eget hold. Og de kender efterhånden flere af de gamle medlemmer af foreningen, blandt andet fra julefrokosten og turneringerne.

Ta' det første skridt

Medlemmer af lokalhistoriske foreninger, idrætsforeninger, politiske foreninger osv. er først og fremmest fælles om en interesse

Sammen med resten af foreningen dyrker man sin interesse: Man diskuterer politik, spiller fodbold eller dykker ned i byens historie ... og meget andet. I foreningerne skabes venskaber, og der er mulighed for at hygge sig sammen.

Mange foreninger mangler hjælpere, ledere og aktive. At få flere medlemmer er ikke nødvendigvis en byrde, heller ikke når de nye medlemmer har et handicap.

Hvis foreningerne bliver synlige og åbne for handicappede, er der mange ressourcer og muligheder. Både for foreningerne og de nye medlemmer med handicap.

Hvis det skal være muligt for mennesker med handicap at deltage i foreningslivet på lige fod med andre, er det vigtigt, at foreningerne også vil være med til at tage det første skridt.

Der kan selvfølgelig være nogle fysiske begrænsninger, der gør, at ikke alle kan spille fodbold eller være aktive i andre idrætsgrene på højt niveau. Men hvis man prøver at tænke fordomsfrit og utraditionelt, er der meget, som kan lade sig gøre.

Og så er der jo en række foreninger, hvor det ikke burde være en hindring at have et handicap, fx:

- Lokale partiforeninger
- Lokalhistoriske foreninger
- Brevdueforeninger
- Skakklubber
- Kunstforeninger

Handicapidræt eller...

Lars synes, at han kommer for lidt ud og bevæger sig for lidt. Han sidder i kørestol og vil gerne være med i en bordtennisklub. Men skal han vælge den lokale klub eller handicapforeningen uden for sit lokalområde?

Efter at have snakket om sin manglende motion i lang tid tager Lars sig sammen. Nu skal det være, og han beslutter sig for at ville med i en bordtennisklub.

Lars er 42 år og bor i en lille by lidt uden for Århus. I den lille by er der en bordtennisklub, mens der i Århus er en særlig bordtennisklub for handicappede.

Valget står altså mellem den lokale klub og foreningen for handicappede, der har sine lokaler i Århus et stykke derfra.

Lars har mest lyst til at være med i den lokale bordtennisklub, men han er usikker på, om de er åbne over for en kørestolsbruger på holdet. Han spekulerer også lidt over, om de andre medlemmer i den lokale klub vil lægge

ekstra mærke til hans handicap — hele tiden. Og det har han ikke lyst til. Lars vil sådan set bare være medlem, som de andre.

I den særlige bordtennisklub for handicappede i Århus er han lige som alle de andre. Her har alle et handicap, og han behøver ikke forklare ret meget. På den anden side så møder han ikke nogen fra sit lokalområde. Han synes heller ikke, at der altid behøver at være en speciel forening for handicappede. Hvorfor kan man ikke bare spille mod hinanden — uanset handicap?

Der er mange spørgsmål, der skal vendes. Lars vælger til sidst at kontakte den almindelige forening for at lodde stemningen.

Funktions- nedsættelse eller handicap?

Hvad er et handicap, og hvad er en funktionsnedsættelse? Det lyder teknisk, men der er faktisk en vigtig pointe i forskellen. Funktionsnedsættelsen har med den enkelte person at gøre – handicapet handler om mødet med omgivelserne – foreningen, arbejdspladsen, butikker osv.

Mange danskere bruger briller. De har en funktionsnedsættelse på synet. Men brillerne eller kontaktlinser kompenserer for funktionsnedsættelsen, og derfor oplever de fleste, der bærer briller, ikke at have et handicap.

Hvis det ikke var muligt at få briller, ville mange brillebærere få et synshandicap. De ville ikke kunne læse, og nogle ville ikke have mulighed for fx at køre bil.

Et handicap er altså bl.a., når man har en funktionsnedsættelse, der ikke er kompenseret helt for.

Men det er ikke kun compensation, der spiller en rolle. Den måde, vi indretter bygninger eller bymiljøet på, kan også gøre tilværelsen unødvendigt vanskelig for menne-

sker med funktionsnedsættelser. Den fysiske tilgængelighed er helt afgørende for mange, fx for kørestolsbrugere eller blinde. Hvis mennesker med funktionsnedsættelser mødes med skepsis eller fordomme fra omgivelserne, er det også med til at forringe tilgængeligheden – den sociale tilgængelighed.

På den måde kan samfundet – og det er jo os alle sammen – altså medvirke til at forstærke følgerne af en funktionsnedsættelse. Samfundet kan så at sige gøre mennesker handicappede. Men derfor kan vi også begrænse et handicap. Hvis bygninger er udstyret med elevatorer, ramper, brede døråbninger osv. – eller hvis vi møder mennesker med funktionsnedsættelser åbent og fordomsfrit – så er vi med til at begrænse handicapet.

En lukket fest?

Interessen for naturen er ikke noget, der hænger sammen med, om man har et handicap eller ej.

Den opfattelse havde Klaus, der er spastiker, i hvert fald. Men da han henvendte sig til en lokal naturforening, fik han at vide, at det ville være svært for ham at være med hos dem. For i den forening brugte man meget tid i naturen, gik ture osv.

"Det var som at opdage, at der blev holdt en klassefest, hvor man ikke selv var inviteret" – det var Klaus' følelse, da han fik beskeden om, at han ikke kunne være med. *"Jeg synes ikke, at mit handicap alene skal afgøre, om jeg kan være med"* – er det så vigtigt, at jeg har et handicap?

Klaus valgte at møde op til festen, selvom han ikke var inviteret. Han ringede til formanden og aftalte, at han gerne ville komme til et foreningsmøde og der finde ud af, hvem de var. Så kunne foreningen også få et billede af, hvem Klaus var. Han ville hellere være "Klaus der vil

være med i foreningen" end "spastikeren der vil med i foreningen".

Klaus havde sin hjælper med til mødet og fortalte om sig selv og sit handicap. Han forventede ikke, at foreningen skulle ændre sig, bare fordi han blev medlem. Naturligvis kunne det være, at han skulle have lidt hjælp en gang imellem. Men for det meste kunne han klare sig selv, eventuelt med sin hjælpers assistance.

Klaus er nu aktiv i foreningen. Han deltager på så mange vandreture som muligt. Mange steder kan han køre på stierne, men nogle gange må han også give op og tage en anden vej end den planlagte. *"Jeg er blevet medlem på lige fod med de andre. Men de andre medlemmer skulle lige finde ud af, hvem jeg var, og at jeg har meget mere end et handicap."*

rummelighed.dk

På hjemmesiden rummelighed.dk er der flere informationer, henvisninger mv.

På hjemmesiden kan du finde omtale af og henvisning til:

- pjecer der kan give inspiration
- handicaporganisationer
- hjemmesider om tilgængelighed
- kontakter til handicapråd

På hjemmesiden kan du også bestille det gratis hæfte "Handicap og foreningsliv", som formidler resultaterne af en undersøgelse om handicappedes deltagelse i det almindelige foreningsliv.

Kolofon

Pjecen er udgivet af UFC Handicap
Pjecen er finansieret af Socialministeriet
Tekst og redaktion: Martin Sandø
Tryk: Glumsø Bogtryk

Historierne i dette hæfte er inspirerede
af interview, som blev gennemført i
forbindelse med UFC Handicaps undersøgelse
"Handicap og frivillighed" fra 2003.
Alle navne og steder er opdigtede.

Kom godt fra start

- Se på personen, ikke på handicappet
- Interessen for foreningens arbejde er det vigtigste
- Inddrag medlemmerne og diskuter barrierer
- Arranger et møde med de lokale handicaporganisationer
- Skab kontakt til handicappede - vent ikke på at andre tager initiativet
- Er der problemer med adgangsvejene - så snak evt. med kommunen
- Læs hæftet "Handicap og foreningsliv" – det kan bestilles gratis på www.ufch.dk

Dette hæfte sætter fokus på, hvad foreningerne kan gøre for, at flere handicappede kan være med i de almindelige foreninger.